

In če bi ravno vse te okolišine krajnsko mladost ne žaderževale v šole se podati, se vonder ne more tajiti, de ubožniši mladenči, ki so iz dežele v mesto učiti se prišli, zastran stanovanja, živeža in varstva se pogosto v takih nadlogah znajdejo, de jih mora zares težko stati, se tudi per dobrih darovih in zmožnostih duha na visokeji stopnjo vednosti povzdigniti, enakomerno omikanje serca in uma doseči, si nekoliko priljudne vnanje obnaše perlastiti, in čistost zaderžanja ohraniti, kakor se za sprejemo v duhovnico in duhovski stan terjati mora.

Ali morebiti ni taka? Ali ne vidimo práv pogostama z veliko žalostjo, de zavolj imenovanih nadlog marsiktera bistra glava, marsiktero dobro sercé sčasama čisto na malo pride? — de zboljšanje serca tolikrat zraven razbistrenja uma zastaja, in de omikanje unanjiga zaderžanja se čisto v nemar puša? — In kako bi tudi moglo drugači biti, kér učencam očetovske oskerbljivosti in lepiga napeljevanja zvunej šole, posebniga prečuvanja in vredovanja njih posamesniga učenja, skerbniga varvanja in ravnanja njih vsakdanjiga društva, modriga berzdanja in čišenja njih nagnjenj in term, svarjenja in strahovanja nerodnost in napák, ki se nad njimi kažejo, z eno besedo vsiga tega, česar je za pravo izrejo in splošno omikanje mladiga človeka potreba, v tacih okolišinah clo clo pomanjkuje.

Na ti reči je preveč ležeče, de bi jez ne bil resno premišljeval, kako bi se dal za moji viši pastirski vodbi zročeno škofijo ne samo zadosten, temuč tudi práv izobražen duhovni zarod, kakor ga njegovu visoki namen in pa sedanji čas potrebuje, tudi za prihodnje čase oskerbeti; kako bi se tudi nar bolj revnimu mladenčiku, ako se posebni darovi duha in pravo nagnjenje k duhovnemu stanu v njim najdejo, pot v šole odperla, ktero mu revšina zapira; — kako bi se drugim brihtnim, manj ubožnim in v bogoslovstvo namenjenim učencam dosega njih poklica polajšala; — kako bi se skozi dolgoletne predšole, kjer tolikrat malopridna družba misel za duhovni poklic polagama skazi, mladenči z lepo keršansko izrejo za ta poklic ohranili, de bi — čeravno ne vsi — saj večidel izmed njih tisto dognano omiko v mnogih vednostih dosegli, brez ktere duhoven našiga časa dostikrat clo ne more biti, de se neveri in puhli učenosti z vredno dostojnostjo ustavlja vé.

(Dalje sledi.)

Žalostna prigodba v Idrijskim rudniku.

(Dopis iz Idrije.)

V torik po vsih svetih (3. Listopáda) nas je grozna nesreča zadela. Kmalo po polnoči osledita dva čuvaja ogenj v jami, *) kjer rudo kopljejo, kjer pa ravno nobeniga delavca ni bilo. Vùn si pomagata, in to na znanje dasta. —

Urno, urno gré nekaj mož in jarnih gospodov v jamo. Pa še niso do ognja, se že tak dim proti njim pervali, de jih le zadušiti hoče, zatorej se vernejo. Štirje, ki hočejo ogenj venderle viditi, pa grejo globokejši v jamo, tode tudi v smert.

Ko jih le noče vun biti, se podá več rudárjev (knapov) za njimi, jim pomagati, če se jim je kaj permerilo, pa tudi ti ne pridejo vsi vun. — Strupeni dim jih večidel tako omami, de ne morejo ne naprej, ne nazaj.

Spét drugi serčni knapi se jim na pomoč v globo-

*) V rudnikih ali rudarskih jamah se dostikrat notranji sopári (gazovi) vnamejo in hud ogenj napravijo; taka je bila mende tudi v Idrii. Vredništvo.

čno jame spusté, in jih začnejo spravljaati na dan. Nesreča se kmalo po vsim mestu razglasi. Ljudje vsi prestrašeni od vsih strani vkupej leté. Tudi duhovni in zdravniki so bili berž perpravljani duhovno in telesno pomoč nesrečnim skazati, in so tudi storili, kolikor jim je bilo mogoče. Nekaj so jih k življenju obudili, trije jim, ko so jih v sveto olje devali, v rokah umerjejo, sedem jih je bilo že práv mertvih iz jame izlečenih, sedem jih je pa še noter ostalo, ko že niso mogli več do njih. Sedemnajst jih je tedej smert storilo, šest neoženjenih in enajst oženjenih, ki so ravno toliko vdóv in 24 otročičev zapustili.

Milo je bilo viditi, ko so mertve po hišah raznašali; britko slišati, ko je vse jokalo, ne le otroci in žene, očetje in matere, bratje in sestre rancih, ampak tudi drugi ljudje.

V četertik po vsih svetih je bil pogreb. Posamesni duhovni so šli s pogrebci po vsaciga merliča posebej; potlej pa so vsi vkupej vse na pokopališe v svetiga Križa cerkev spremili.

Taciga pogreba še ni bilo v Idrii. Deset merličev z rudárskimi znamnji na vsaciga trugi, je po šest in šest knapov po versti néslo, šestnajst pa jih je z jarnišarcami (jamskimi lampcami) za vsakim svetilo, vsi v pražnični knapovski obleki. Pred merliči in duhovni so šli vsi šolarji in šolarce, zadaj pa vsa vsa gospóda in dolga, dolga versta družih ljudi. Zvonilo je z vsimi per vsih štirih cerkvah, tudi velki zvon v sv. Barbare visokim zvoniku, ki vsak delavnik knape že ob tréh zjutrej budí, je žalostno bučal in pél.

Pokopali so vsih deset v eno jamo. — Toliko merličev v eni jami v štric viditi, ki so štiri dni poprej sami zdravi na grobeh svojih rancih molili, to je vse tako ginilo, de ni bilo suhiga očesa viditi in de je hotlo vsakimu serce v solzah vtoniti. Čestiti gospod tehant bi bili ob ti posebni perložnosti radi neke besede mile tolažbe govorili, pa niso si upali; še le v nedeljo potem so svojim še ginjenim poslušavcam živo in ljubeznivo povedali, kar so jim na grobu povedati želeli, in kar gotovo ne bo brez sadú ostalo.

Urno, kaj je noviga?

(„Popotnik“) krajnska pesem, ki so jo gosp. Jožef Legat, uradnik pri c. k. dvornim računstvu in rojen Ljubljčan, 9. dan tega mesca pri neki imenitni veselici na Dunaji vpricho več sto ljudi peli, je poslušavcam tako dopadla, de glasne hvale in luskanja z rokami pred konca ni bilo, dokler je niso še enkrat zapeli. Gospod Ž—r, ki so nam to novico oznanili, práv zlo obžalujejo, de se dosihmal še noben Krajnc ni dela lotil, krajnskih pesem z napevi (vižami) vred na svitlo dati.

Današnjimu listu je perdjana 25. doklada.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	14. Listopáda.		11. Listopáda.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	31	2	20
1 » » banaške....	3	—	2	30
1 » Turšice.....	1	36	1	32
1 » Soršice.....	—	—	1	50
1 » Rži.....	1	48	1	37
1 » Ječmena.....	1	16	1	16
1 » Prosa.....	1	15	1	16
1 » Ajde.....	1	6	1	3
1 » Ovsá.....	—	51	—	50

h 46. listu krajskih kmetijskih in rokodelskih Novic. 1846.

Kdor želi, kako oznanilo v *Doklado* natisniti in Novicam perdjati, plača za vsako *verstico* z navadnimi srednjimi čerkami 3 kr., če oznanilo le *enkrat* natisniti da; *dvakrat* 4 kr. in *trikrat* pa 5 kr.

(61.) Oznanilo bukev. (2)

Pri *Janezu Giontiniti*, bukvarji v *Ljubljani* v *Aiholcerjevi hiši Nro. 237*, so na prodaj:

Jezus moje želje. Katolške molitne bukve z nauki, in napeljevanjem k pobožnemu življenju. Poleg nemškiga od častitljiviga gospoda *Alojzja Šlōra*, dohtarja s. pisma. V *Ljubljani 1846*. Cena tēh bukev, ktere so z lepo v jeklo vrezano podobo olepšane in 306 strani debele, je za nevezane 30 kr., v papirji vezane 40 kr., v usnji 50 kr.; v usnji in z zlatim obrezkam 1 gold. 20 kr. Na 13 enpot kupljenih se ene dodajo. Natisnjene so na prāv lepim bēlim papirji in z lepimi čerkami pri *gosp. J. Blazniki*.

Napeljevanje vesolno ali veliko spoved opravljati. V *Ljubljani 1844*. Vezane 12 kr.

Mesingasti križ in popisovanje Palestine. V *Gorici*. Vezane 8 kr.

Življenje svetiga mladenča Alojzja Goncaga. Spisal v nemškim častitljivi *gospod fajmošter Franc Adam Šmid*. Z eno podobšino. V *Ljubljani 1846*. Vezane 12 kr.

Hvala božja, ali navod, kako naj mlad kristjan Boga vsakdan časti in hvali. Molitne bukvice za mladost. Drugi natis. V *Ljubljani 1845*. Vezane 12 kr.

Sveta Filomena, devica in mučnica, z molitvami k tej svetnici. V *Ljubljani 1845*. Vezane 12 kr.

Bukvice polne molitev in lepih naukov. Poleg nemškiga od *P. Egidja Jajsa*. V *Ljubljani 1845*. Vezane 30 kr.

Erazem iz Jame. Povest iz petnajstiga stoletja, Poleg verjētnih pisem spisal *F. Malavašič*. Z eno podobšino. V *Ljubljani 1845*. Vezane 12 kr.

Molitev za ohranjenje nedolžnosti pred podobo presvete device Marije, in dve besēdi svarijoče ljubezni iz *Jezusovih ust*, keršanski mladosti. Drugi natis. V *Ljubljani 1846*. Lepa molitev, ktera se mladosti obojiga spola priporoča. Velja 3 kr. Dvanajst skup jih velja le 30 kr.

Življenje svete device Terezije. Poslovenjeno v spodbodovanje slednjimu, zlasti tistim ženskiga spola, ki so njeniga imena. Z perstavkam nekterih koristnih molitev. Z eno podobo. V *Ljubljani 1846*. Vezane 12 kr.

Volkmera Leop. Fabule in Pēsmi. Spravil in z kratkim *Volkmerovim življenjem* na svetlo dal *A. J. Murko*. V *Gradci*. Vezane veljajo 15 kr.

Navuk v peldah. Lepe zgodbe in koristne povēsti za otroke od *P. Ilga Jajsa*. Z kipom. V *Gradci*. Vezane veljajo 16 kr.

Dogodivšine Štajarske Zemlje. Z posebnim pogledam na *Slovence*. Spisal *Anton Krempl*. V *Gradci 1845*. Vezane veljajo 1 gold.

Male molitne bukvice za katoljske kristjane z lepimi molitvami za jutro, za večer, k sveti maši, k spōvedi in obhajilu, z litanijami in drugimi molitvami. V *Gradci*. V papirji vezane 8 kr.

Kdor jih dvanajst skupej vzame jih dobi za 1 gold. 24 kr.

Kratke pridige na vse nedēlje in svetke celiga lēta. Vkupspravljene in vundane od *Ant. Kremplna*, fajmoštra per s. *Trojici male Nedle* zdol *Radgona*. Pervo in drugo lēto, v treh razdelkih vsako. V *Gradci 1839*. Vezane po 1 gold. 20 kr.

Pridige na vse nedēlje celiga keršansko-katoljskiga cerkveniga lēta. Zložil in na svitlo dal *Ant Šerf*. 2 zvezka. V *Gradci 1835*. Vezane 1 gold. 40 kr.

Naūka polne pripovesti za slovensko mladost. V *Ljubljani*. 12 kr.

Skrina nebeških zaklad za spokorne duše. V *Vidmu*. Vezane 40 kr.

Murko A. J. Theoretisch-praktische Grammatik der slovenischen Sprache in Steiermark, Kärnthen und Krain, und dem illyrischen Küstenlande. Zweite Auflage. *Gratz 1843*. Gebunden 1 fl. 12 kr.

Murko A. J. Slovēnsko-nemški in nemško-slovēnski rōčni besednik. Kakor se slovēnsina govori na *Štajarskim, Koroškim, Krajskim* in v zahodnih straneh na *Vogerskim*. V *Gradci 1833*. Dva dela. Vezane 3 gold.

Ravno zdej na svetlo dana in prāv lično izobražena podoba *Svetiga očeta Rimskiga papeža Pija IX*. En natis na lepim papirji velja 1 gold. 20 kr., 1 gold. ali 40 kr., na navadnim pa le 30 ali 15 kr.

Novi vedež za smēh in časkratjenje Slovincam. V *Gradci*. 20 kr.

Molitvice in potrebni nauki za pridne mladenče. Terdo vezane po 18 kr.

Posēbni nauki in molitve za žensko mladost. Terdo vezane po 18 kr.

Filoteja s. Franciška Salezja nekdaniga škofa v Genevi, ali prijazna roka pobožno živeti. Poslovenil in z molitvami za cerkev in nekterimi drugimi pomnožil neki duhovni pastir *Lavanške škofije*. Terdo vezane po 1 gold. in 6 kr.

Slomšek, A. Mnemosynon slavicum suis quondam auditoribus ac amicis carissimis dicat. Mehko vezane po 1 gold. in 12 kr.

Slomšek, Življenje srečen pot. Potrebni nauki, izgledi in molitvice za mladenče. Mehko vezane po 40 kr.

Voditel proti obljubljeni deželi. Nauki in molitve za bolne in umirajoče kristjane. Mehko vezane po 42 kr.

Dober dar za mlade ljudi. Iz pisem K. Šmida. Terdo v lepim zavitku vezane in nekaj pozlačene po 1 gold. in 20 kr.

Dvoje fantov, blagi Fridolin in hudobni Bric. Iz K. Šmidovih pisem prestavil Globočnik F. Terdo vezane po 26 kr.

Keršansko devištvo, potrebni nauki, izgledi in molitve za žensko mladost. Terdo vezane po 28 kr., mehko pa le po 24 kr.

Filoteja s. Frančiška Salezja, prijazne bukve, vsakimu poboshnemu ljube, kakor Kempčanova hója za Kristusam. Sveti zložitelj bravca po vsih stezah keršanskiga življenja prijazno prevódi od stopnje do stopnje, in ga ne zapusti, dokler ga na zadno stopnjo ne perpelá — z vsim ne okovari za večno zveličanje. Lično natisnjene bukve še prijetniši storí perdjana podoba s. Zložitelja iz slovite Nirenberške natisarnice. Cena tih bukuv v mehkim zvezku z lepim ovitkam je 54 krajcarjev.

Zdravo tēlo nar boljši blago, ali nauk zdravje ohraniti. Spisal P. K. Robida. V Celovci 1844. Vezane 24 kr.

Pesmarica cerkevna, ali svete Pesme, ki jih pojó ilirski Slovenci na Štajarskim, Krajskim, Koroškim, Goriškim in Benatskim, in nekatere molitvice, litanije in s. križev pot, zbral in na svet izdal M. Majer. V Celovci 1845. Vezane 24 kr.

Napevi za Orgle k Pesmarici cerkovnej. V četertini 36 kr.

Slomšek Ant. Hrana evangeljskih náukov, bogoljubnim dušam dana na vse nedélje ino zapovedane praznike v leti. Trije deli v dveh zvezkih. Drugi pomnoženi natis. V Celovci 1845. Vezane 2 gold.

(62.) (2)

Pri Janexu Giontiniti, bukvarju je ravno zdaj na svitlo prišlo in velja 12 kr.

Sveta devica in dekla Cita. Posebno vsim poslam in keršanskimu ljudstvu sploh zgled v posnemanje postavljen. Iz nemškiga rajnkiga gospóda Korbiniana Antona Riedhoferja. Z dovoljenjem visoko častitljiviga Ljubljanskiga škofijstva. V Ljubljani 1846. Natisnila Rozalija Eger.

Kakor življenje s. Filomene in svete device Terezije radi kupujejo in berejo, tako bo tudi življenje s. Cite vsakimu bravcu, posebno ženskiga spola, veselje storilo, ker je ravno tako prijetno in podučljivo pisano. Posebno se smé upati, de bodo slovenske dekle ta izgled popolnoma keršanskiga življenja k velikimu dušnimu pridu rade brale.

Na prodaj so: V Celji pri Geigerji in J. Jeretini, v Marburgi pri Fr. Leierji, v Radgoni pri Weitcingerji, v Celovci pa pri Liegelni.

(60.)

(2)

Pri meni so naslednje bukve v starim pravopisi na prodaj:

Drobtince za novo leto 1846. Na svetlo dal A. Slomšek. V lepim zavitki vezane po 40 kr.

Abecedni imenik vsih krajev krajske dežele v nemškim in krajskim jeziki. Na svetlo dal H. Freyer. V lepim zavitki vezan po 1 gold.

Fauna krajske dežele, ki je v leti 1842 na svetlo prišla, in obseže pregled vsih do zdej na Krajskim najdenih štironožnih žival, ptičev, golázen in rib. Na svetlo dal ravno tisti. V lepim zavitki vezana po 30 kr.

Kuharske bukve, iz nemškiga prestavil V. Vodnik. Popravljené, pomnožene in tretjič v Ljubljani 1842 natisnjene; po 30 kr.

Sveto opravilo za šolarje. Spisal A. Slomšek v Celji 1846. Terdo vezano po 15 kr.

Male molitvine bukvice za katoljške kristjane. V Ljubljani natisnjene in terdo vezane po 8 kr.

Molitve za pobožne šolarje. V Ljubljani natisnjene in terdo vezane po 7 kr.

Leopold Kremžer,
bukvovez.

(59.)

(2)

Prodaja travnih semen in murbnih drevesc.

Pri meni v Ljubljani poleg zidaniga mosta nad cesarskim grabnam v hiši Nro. 10 so travne semena letašnjiga pridelka na prodaj, in sicer: pahovka (Franz. Raygras), mačji rep (Thymothäusgras), pimpanelica ali korninšica (gem. Becherblume) in akacijevo seme; razun tega pa tudi murbne drevesca razne velikosti. Kdor kupi ob enim 10 funtov semena, dobí 1 funt namečka.

V Ljubljani 24. Kozoperska 1846.

Dr. Orel.